

היו"ר י. גורי:

בימי הפגרה קיבלתי מכתב מחבר-הכנסת בדר בן הוא ביקשני להכניס לסדר-היום של הוועדה מספר טעיות. מקרא את מכתבו ותשובתי, ועל הוועדה יהיה להחליט אם להכניס טעיות אלה, או אפשר להסדירם בדרך אחרת.

(קרא את מכתבו של חבר-הכנסת בדר, והתשובה לו).

בדעתי היה לכנס את הוועדה ב-11.10.55 בינתיים שברתי את ידי ב-3.10.55, וב-11.10.55 בתכנסת הוועדה החקלאית וחלק מחברי הוועדה השתתפו בוועידה זו. הרי מטתי הסיבות הללו לא יכולתי לכנס את הוועדה. וולם גם אלול קיבלתי מכתב זה היה בדעתי להכניס בסדר-היום של הוועדה את ענין המעשי החסלונטים.

אשר לענין סדר יוקר המזון ושאלת שכר עובדי המדינה - הנבי סבור שאי-אפשר להעמיד זאת בסדר-היום של הוועדה, אלא רק לאחר שתוצג שאלה לשר האוצר והוא ישיב על כך והוועדה תרצה לדון בענין זה. כידוע, בכל יום ד' מוקדשת הישיבה לשאילתות לשר האוצר ואני מקווה שיום ד' השבוע אף הוא יוקדש לכך ונז תחליט הוועדה אם היא רוצה לדון בכך - זהו הסדר המקובל בוועדה.

כן קיבלתי מכתב מחבר-הכנסת בקר המבקש להציג בסדר-היום את העניינים הקשורים עם פרסום 4 הכרכים של ספרי הניסוחים שנתפרסמו - גם שאלה זו טרם הכנסתי לסדר-היום, כי גם בנדון זה צריך יהיה לשמוע תחילה את תשובתו של שר האוצר ונז נראה אם יש להכניס זאת.

ברור, כי ישנן שאלות אשר מטבען אין להן גופי של שאילתה, אבל יש שאלות אשר הוועדה מציעה להציגן בסדר-היום ועליה יהיה להחליט על כך - הכל לפי הענין. סוגן, כי שיקול דעתו של היושב-ראש אינו צריך להיות זה של חברי הוועדה.

י. בדר:

יש לי עוד שאלות נוספות: מדוע שר האוצר אינו משתמש ברזרבה הכללית. בהתאם לחוק, לו היה משתמש ברזרבה היה מודיע לנו על שינושו בה. אני מניח, כי אין הוא משתמש בה.

ש. בזק:

ראשית - בסוף המושב הקודם הביא יושב-ראש הוועדה מספר השאלות של שר האוצר לשימוש ברזרבה; שנית - בזמן הפגרה נתקבלו הצעות של שר האוצר, כן נמצא בתיקי חברי הוועדה חומר לעיון בקשר להעברה מסעיף לסעיף.

י. בדר:

אני מציע לחלק את החומר בין חברי הוועדה ולהעמיד ענין זה בסדר-היום של הוועדה.

הוצא צו בקשר למחירים מכסיטמליים לעתונות. שלחתי מכתב מיוחד לשר האוצר ואני אחזר לשאלה זו ביום ד'. אבל נדמה לי, כי בעיה זו דחופה ביותר, כל צו זה פוגע בעצם חופש העתונות.

י. בדר:

אשר למדד יוקר המחיה - ההצגה הבלתי יפה שהיינו עדים לה בחודש אוגוסט חוזרת גם בחודש זה. יום 10.10 עבר ומדד יוקר המחיה לגבי חודש ספטמבר שוב לא קויים ושוב התעקשו האינטרסים של האמת עם האינטרסים של המעסיקים הגדולים ששמים: מטעם, סודות תקציב הפיתוח, ההסתדרות, קופת-חולים ועוד הרוצים בוודאי למנוע את תוספת היוקר האמיתית. משום כך ענין מדד יוקר המחיה הפך לענין הדחוף ביותר.

אני קורא בעתונות על מסמך הנקרא: דין-וחשבון לשכת היעוץ על המצב הכלכלי של המדינה בשנת 1954. נדמה לי, כי זהו דין-וחשבון חשוב מאד, ולפי בקשות שכבר השמעת קודם לכן ולפי הבטחות שר האוצר והמנהל הכללי של משד האוצר, הייתי מבקש שחברי הוועדה יקבלו את הדין-וחשבון הזה. לדעתי, אי-אפשר לדון באופן רציני על הנקודה השניה העוסקת על סדר-היום מבלי שדין-וחשבון זה יהיה ידוע לנו.

אני מבין, כי שר האוצר קיבל הכנסות שונות ממכס זבלו ועומד לקבל הכנסות נוספות ממקורות אחרים מבלי שהכנסות והוצאות אלה נכנסו למסגרת התקציב לא בצורת הכנסות ובוודאי שלא בצורת הוצאות; ובקשר לכך אני רוצה לשאול אם איזה שהוא סכום מן הכספים האלה הוצא כבר, ולאיזה מטרה? כי ידוע, לפי הנהג הקיים במדינה יש להכניס לתקציב גם את אומדן ההכנסות הנוספות. אבל בקשר להוצאות - בוודאי ובוודאי שיש לעשות כן, ובעיקר, אם ההכנסות האלה נשמרות בקופה ואין מוציאים אותן?

אשר לבעיית שכר הצומדים - נדמה לי, כי הנימוס הפרלמנטרי והיחסים בין הוועדה והממשלה מחייבים שהוועדה תקבל דין-וחשבון על כך וידיעה ברורה כיצד מתבטא הדבר מבחינת התקציב, כיצד עומד האוצר לכסות סכומים אלה, כיצד הוא מכסה אותם לפי שעה?

אשר ל"חרסית" ו"חול זך" - אשמח עם מר בזק למצא בפרוטוקולים של הוועדה מתי החליטה הוועדה שאין לדון בענין זה. עד כמה שאני זוכר, הרי הדיון שהתקיים בכנסת השניה היה על בעיית פרסום הדינים-וחשבונות וכאשר ביקשתי רשות לפרסם קיבלתי תשובה: מאחר שהעיתונים כבר פרסמו את הדינים-וחשבונות ולא היו זהירים כמוני, אזי אין צורך בקבלת רשות. אותה שעה לא ביקשתי לדון בהם במפורט מחמת חוסר זמן. אבל הענינים הכלולים בדינים-וחשבונות אלה יש להם חשיבות, ופשוט שאנני דנים בדינים-וחשבונות של מבקר המדינה, יש לדון גם בדין-וחשבון זה.

היו"ר י. גורן:

הנני להוסיף, כי קיבלתי מכתב גם מחבר-הכנסת צנד שביקשני להקדים את זה/סדרן להחלטה לכנס את הוועדה, אבל כינוס הוועדה נדחה מהסיבות שהצעת עליהן.

חבר-הכנסת בדר, אני מבין, כי בנוגע לקבוע לנו סדר עבודה הרי ארוכה ושיטת הענינים שעלינו לדון בהם. אשר לשאלות שעוררת - לדעתי, מתעוררת שאלה לגבי סיכומי ועדת הכספים. השאלה היא פרוצדוראלית: כאשר הכנסת השלישית אינה יורשת ברציפות את כל הענינים של הכנסת השניה אזי ישנה פרוצדורה קבועה שהממשלה מגישה מחדש הצעות חוקים אלה. אולם לגבי סיכומי ועדת הכספים מתעוררת שאלה כיצד הדבר יגיע לבמת הכנסת. זאת ועוד, אם היו סיכומי הצעות של רוב ומיעוט, האם ועדת הכספים בהרכבה החדש מאמצת לה סיכומים אלה או רוצה להכניס בהם שינויים - כל אלה הן שאלות שצריך לבררן. אך עתה אני מציע כי לא נעסוק בשאלה זו נדון בצווי הסכס.

ז. צור:

האם ניתן להכטיח כלי יגיע לחברי ועדת הכספים חומר בעל ערך אינפורמטיבי מבחינת הבעיות הכלכליות? - האם ישנה דאגה לכך?

היו"ר י. גורדין:

בדרך כלל אין מניעה לכך. קורה ומשרד האוצר ספגר בקשר לכך וחומר מסויים אינו מגיע מיד. אבל אני חושב שלא יהיה כל קושי בכך. מכל מקום אנו נפנה את המשאלות לשר האוצר ובוודאי נקבל את החומר הדרוש.

י. ספיר:

האם יש מניעה סדיניות-וחשבונות המוגשים למשרדי ממשלה שונים לא בשאלות שוטפות, אלא בשאלות של סדיניות ואם הם אינם סודיים יהיו עומדים לרשות חברי ועדת הכספים בשיטה?

היו"ר י. גורדין:

לדעתי, לא צריכה להיות מניעה אלא רק במקרים יוצאים מהכלל. אולם גם בעיה זו אביא בפני שר האוצר ביום ד.

אנו עובדים עתה לצווי המכס.

מר קטרנוב:

לפי חוק המעבר לכנסת השניה, הרי כל חוק שתוקפו עומד לפקוע תוך שני חודשים הראשונים לאחר כינוס הכנסת השניה, מוארך תוקפו בשני חודשים. לפי הסעיף האחרון של אותו חוק יחול הדבר גם לגבי הכנסת השלישית והרביעית. זאת אומרת שישנה ארכה אוטומטית של חודשיים. לפי פקודת הפרשנות חוק מוגדר ככולל צו, תקנה, הוראה וכל דברי חקיקה אחרים.

מר גפני:

צו זה בא לתקן סעיפי מכס המתייחסים לסוכר. לפני פרסום צו זה היה המצב כזה: היו שלושה סעיפי מכס לסוכר הטובא על-ידי הממשלה בקיצוב בסך של 310 ל"י הטובה, סוכר לתעשיית מיצים וריבות ליצוא - 200 ל"י הטובה, וסוכר אחר לתעשיית ממתקים ומגדנות - 450 ל"י הטובה. היה קשה לבצע זאת, כי קשה היה לקבוע את מטרת הסוכר והיה מקום להסתכנות של סוכר מ-200 ל"י הטובה ל-450 ל"י הטובה. לשם כך איחדנו או שני הסעיפים האלה לסעיף אחד ממוצע בסך של 360 ל"י הטובה.

היו כמה ביטויים לאיחוד זה: המס על סוכר הוצא למעשה על-ידי משרד מסחר ותעשייה כדי לאפשר את ביטול הפיקוח על כמה מצרכים ותוספת במחיר לסוכרו קצוב שהוצא יותר זול לגבי המחירים בשוק השחור. האיחוד של הסעיפים האלה והטלת מס ממוצע פתר כמה בעיות ונתן אפשרות לשלוט בשוק הסוכר. עם העלאת מחיר הסוכר בא שנינו במחיר מוצרים מוגמרים של מגדנות ושוקולד; מכיון שבגובה ההורדה מ-450 ל"י לטובה ל-360 ל"י הטובה, הרי המחירים של מוצרים מוגמרים לסוגי מותרות לא הורדו וכדי שהמשרד האוצר יקבל את הסכומים הדרושים העלנו את המחירים בסכום ההפרשים על מוצרים אחרים ההולכים לתעשיית השוקולד כמו: פולי קקאו וחמאת קקאו. כן באו כמה שינויים לגבי חברות הסקריפיים, כדי שהיבוא לא יפגע בתעשיית הארץ. כאן היתה הכוונה בעיקר לריבות ומיצים.

ההשפעה כאן לא היתה גדולה ביותר כיון שלא את כל הסוכר קיבלו ב-200 ל"י הטובה, כי חלק היו קונים מהסוכר במחיר גבוה יותר. כנגד זה הוטב היצור כיון שקיבלו את הסוכר בצורה חופשית יותר.

ח. רוננין:

אני חושב שאין כל הצדקה למתן הנחה במכס לבעלי פמזי"ם ואני מתנגד להצעה הזו ולתיקון הזה; והצעתי בהתאם לחוק החדש למחוק את ההנחה לפמזי"ם, כי ידוע שכל פרשת הפמזי"ם זהו ענין של עסקים מפורסקים וזהו רווח על רווח בוסף, זאת אומרת שאין כל הצדקה בכך, כי בעל הפמזי"ם מקבל הנחה גדולה על-ידי-כך שהוא שליט על מקדונות במטבע זר. מה הטעם בהנחה נוספת - הדבר לא מוסבר ליץ לא שטעתי כי בעלי תעשיית השוקולד גדלדלו בשנה האחרונה, אני חושב כי מצבם השתפר במקצת.

אני מבקש הסברים לגבי העלאת המחירים לגבי פולי קקאו והשפעת הדבר על ההכנסות, כי בדברי ההסבר נאמר שהדבר נעשה מתוך סגמה זו: מה שהאוצר יפסיד על-ידי שינוי תעריף המכס של הסוכר יתוקן על-ידי שינוי תעריפי המכס לגבי דברים אחרים. האלה היא כיצד הדבר צריך להתבטא בטפריים?

הייתי רוצה לדעת מה היתה כמות היבוא של גלוקוסה ומה הסגמה בהעלאת התעריף לגבי גלוקוסה?

ט. חזני:

התיקונים הללו באים כדי למנוע הסתננות. אולם הסתננות זו לא נתגלתה רק ב-5 באוגוסט זהו ענין של שנתיים ושלוש שנים, מדוע המתינו עד עתה?

מה הניקורת שהסוכר הולך ליצוא ולא נמכר בארץ? מה דין הסוכר לרכוריים? מה דין השימורים הבאים מהחוץ? האם כל התיקונים האלה מספיקים כדי להגן על התוצרת המקומית?

י. קלמרי:

אני חושב, כי ההסברה שניתנה על-ידי מר גפני לגבי איחוד מעיפי המכס אינה מספיקה, כאשר קבעו פעם 3 סוגי מחירים לסוכר ולריבות, היה זה מחיר עממי כדי להאכיל את המוני העם. כן הדבר לגבי סמטקים - יש אולי מישהו פרואה בכך אגבין של מותרות. אולם אלגבי חושב שהסתגן סוכר מסוג ב' לסוג ג' ומסוג כך צריכים האזרחים לסבול? מתפקידו של האוצר לשמור שלא תהיה הסתננות, אבל אין להעניש את המוני העם. יתר על כן אני שומע, כי מחירי הסמטקים לא ירדו, אזי מה הועילו חכמים בתקנתם. לכן אני חושב כי אנו צריכים להתנגד לצו של איחוד המחירים לגבי המכס למצעים וממתקים.

ק. לוז:

בדברי ההסבר דובר על הנחה של 60 ל"י לפמזי"ם ובתקנה הדבר הזה איננו מוזכר.

מר גפני:

הדבר ישנו בסעיף 181(ב).

ק. לוז:

בקשר עם הוצאות היצור של סמטקים - האם ישנה איזו שהיא קלקולציה באיזה

מידה הדבר ישפיע?

לפי הנתונים הסטטיסטיים כאן, הרי כאשר אני מכפיל את המספרים, אני מקבל מספר אחד מזה שיטנו כאן?

י. ברנ:

אני מבין לו הייתם מעלים את המכס על הצריכה הכללית. אולם, למה אתם בטוח בגבול שסוג אחד לא יעבור למטרה של הסוג האחר? לכן אני מציע שלא לאשר את הצו.

ז. סוואליב:

תקנה זו פורסמה ביזמת משרד סוואר ותעשיה.
היתה כגון שאלה לגביה סוכר הניתן ליצור
ריבות זולות במחיר מכס נמוך. עתה תקבל התעשיה סוכר במחיר יקר
יותר, כלומר, מייקרים את הריבה ופוגעים במעמד אלה שבדיכיים לעשות
חשבון כאשר הם קונים את הריבה. גולם כאשר הנהיגו זאת השאירו את
הברירה בידי הצרכן: הוא יכול לקבל 300 גרם ריבה בקיצוץ, או במקום
זה לקבל 200 גרם סוכר במחיר זול. הנסיון מראה, כי דוגם הצרכנים
מעדיפים סוכר טוב במקום 300 גרם ריבה לא טובה. מכאן שאין כגון כל
פגיעה.

אשר לסוכריות - היתה ירידה לא קטנה,
בערך 80% - 70%. בענף זה קיימת התחרות גדולה בארץ ועשרות מפעלים
קטנים מייצרים סוכריות. בדקנו, כי מיד לאחר ביצוע חכו חלה ירידה
במחירים וטיבני חושב שיש מקום לדאגה.

אשר להנחה של 60 ל"י - הייתי מבקש
את חלה המתנגדים לצו לחשוב שנית על כך, כי למעשה התקנה לא באה
לחדש דבר. בהתאם לתעריפי המכס עד עתה היו אותם היצרנים שזכו
בקבלת פטו"ם מביאים סוכר שהיה זול ב-80 - 60 ל"י סוכר שעלה
לכל יצרן אחד. הטמסלה היתה סוכרת סוכר חופשי ב-750 ל"י; יצרן
ופט"ז שאיבדו מביא סוכר משלם 450 ל"י לטובה מכס ובערך 230 ל"י לטובה
עולה הסוכר. יוצא איפוא, כי עולה לו 680 ל"י טובה סוכר, כולל
מכס, ואם קודם זה עלה 750 ל"י, הרי ניתנה לו הנחה של 70 ל"י.
משום שאותו יצרן המייצר ליצוא ומטווים את מעמדו לזה של כל יצרן אחר
היכול ללכת למטסלה ולקבל סוכר ב-750 ל"י לטובה, הרי הוא מבקש
שיחבו לו עידוד מסויים ולכן לבעל פט"ז עולה טובה סוכר 660 ל"י.
כאשר באה ההצעה הזו לתת עידוד ליצרנים המייצרים ליצוא, הקטנו קצת
את הפרש, כי אין להעניש אותם היצרנים המייצרים ליצוא. ב-750 ל"י
לטובה סוכר יכול כל יצרן לקנות, אבל נעשה הפרש לטובתו של יצרן
המייצר ליצוא.

פר גפני:

איבני יודע בדיוק מה בקבע המחיר הסופי,
אבל לא יותר מ-600 ל"י. המטרה היתה לא
לשנות את המצב לגבי יצרן המייצר ליצוא.

אשר לעצין הגלוקוסה - זהו אחד המוצרים
ההולך לתעשיית הממתקים ומכיון שהעניו את מחיר המצרכים, העלנו
גם את מחיר הגלוקוסה.

אשר לאומדן ההכנסות - דבר זה עדיין
קשה לדעת, כי חילקנו את ההכנסות לפי סעיפי היבוא ויש לאזן את
ההכנסות בהכנסות מסוכר ולקבל את התוספת משאר החמרים - כגון ישנה
גם תשובה לחבר-הכנסת קלמר המדבר בגד איחוד התעריפים. משום שעל-
ידי-כך שאיחדנו את תעריפי הסוכר לא הורדנו את המס על הפירות,
ופה שהורדנו במחיר הסוכר העלנו בקצאו ובשאר המוצרים ההולכים לתעשיה
זו. יוצא איפוא כי אין ירידה על חשבון המוצרים היותר זולים. אנו
רק חילקנו את ההכנסות ובמקום לקחת מחומר יסודי אחד, אנו לוקחים
משאר החמרים.

חבר-הכנסת חזני שאל מדוע לא תיקנו את
הדברים מיד - כאשר קיבלנו את החוק לשני סעיפי מכס לאותו סוכר
לא ידענו כי יהיה בכך ליקויים ולא תמיד אפשר למצוא מיד את הפתרון,
ובעיקר, כאשר רצו שהסוכר למיצים יהיה זול. לכן היו סוכרתיים להבהיג
סעיפים שונים וברגע שמשדר מטהר ותעשיה ומשרד האוצר היו יכולים
להגיע לפתרון - איחדנו את המס והטלנו אותו על מוצרים אחרים בהם
אין בזילה. כטובן באותם הסעיפים שאין שם פיקוח של המטסלה הנזילה
קלם יותר. הסוכר מתחלק על-ידי המטסלה באמצעות תלושים ורק על-ידי
הצרכן יכול הסוכר להגיע לטווק.

טר גפני:

אשר לסוכר לדבורים - יצרני הדבורים פנו אלינו כי נותר על המכס הדרוש למזון לדבורים כדי לעשות דבש. הדיון בשאלה זו טרם נסתיים ומשרד מסחר ותעשייה ומשרד המוצר מחפשים דרך לתת להם איזון שהיה סובסידיה בצורה זו או אחרת, אבל לא בצורה זו של ויתור על המכס. על-כל-פנים עתה עולה להם הסוכר 360 ל"י וקודם הוא עלה 450 ל"י.

אשר לענין הפס"ג - כבר הסביר חבר-הכנסת סוזאליב את הענין, יותר ממשרד מסחר המוצר.

ק. לרז:
אם מחיר הסוכר הוא 600 ל"י אזי בשמך אותו המפולש שהיה קודם לכן, בדיוק 80 ל"י

טר גפני:
אני חושב שחל שינוי במחיר הסוכר בחוץ-לארץ.

א. בקר:
טעיפים 122 - 116 המדברים במולי קקאו וחמאת קקאו תוגעים למצרכים אירוביים מתד לילדים. האין העלאת המכס עלולה להשפיע על המחירים?

טר גפני:
יצרני חושב שזה ישפיע על חוות הסוכרים שמחלקים בקיצוב, כי הממשלה מטמקת את הסוכר במחיר זול ותומכת במעייפי מזון מלה.

אשר לחישובי המחירים - אין זה לפי החשבון הזה כיון שיש הבדלים גדולים במחירים וכאשר לקחו את ערך כל היבוא על כמות כל היבוא, זה איבנו מסוצע של חלוקת המחירים, אלא מסוצע של המחירים.

ח. רובינ:
מחיר השוקולד עלה במקצת, אבל האינדקס לא השתנה, אם כי השוקולד הזה הוא אנטי-ישראלית ואיכותו ירדה - יכול להיות שזה תוצאה מכך שעל האינדקס זה לא השפיע, אבל על האיכות והעלאת המחיר זה השפיע.

לפני כן רשמה ש.ב.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
17.10.55

(11.30)

הצעתי לצו זה: למחוק את ההנחה לבעלי
הפס'זים (פרט 181ב').

ח. רובין:

מר גפני:
לפטור אין צורך באשור של ועדת הכספים. אשר
לענין החכרה העובדת בייבוש החולה, היא קיבלה
פטורים על הצירוף שהביאה, אבל הפטור התבטא רק על סמך של השר, ולא
פורסם ברשומות.

ח. רובין:
אני מבקש לדחות את הדיון בענין זה ולהזמין
את השר לשם הסברה בנוגע לענין ספיקה החולה,
המשקאות החריפים, הטבק והטזון, כי אני מבין שהשר הפך כאן את החוק.

מר קיטרון:
אני כופר בסמכות הוועדה לדון בפיסקה זו במסגרת
הדיון על אישור הצו. במידה שבהוראות הצו יש
הגדלה או הטלת מס על סחורה שהיתה עד כה פטורה ממסו, הדבר בסמכותה של
הוועדה. אבל הסעיף הזה מדבר רק על פטור. במידה שכל הוראה בצו אינה
מגדילה מס או מטילה מס על סחורה חדשה, אין הדבר טעון אישור מצד
ועדת הכספים, ובמסגרת דיון זה אין לוועדה סמכות. אם רוצים לעורר את
השאלה מבחינה משפטית או כלכלית - אפשר להעלות את הענין על סדר-היום,
אבל לא במסגרת אישור צוויים.

לעצם הענין, נכון שבדרך-כלל אין סמכות לתת
צוויים ריטרואקטיביים. אבל במידה שהדבר נעשה לסובת האזרח, אנו מתירים
זאת, ועשינו זאת במסך כל השנים. במידה שטוענים ששר האוצר הפך את
החוק ולא גבה מה שצריך היה לגבות, מבקר המדינה רשאי להעיר על כך,
אך הוא עדיין לא עשה זאת.

ח. רובין:
אני חולק על דברים אלה. בסדר-היום עומד אישור
צו מספר 27. לא מדובר על אישור סעיף מסויים בו.
אם הצו כולל חלק הטעון אישור מצד הוועדה וחלק שאינו טעון אישור - הצו
כולו יאושר. אך ברגע שנוהגים כך, ואין מגישים שני צוויים במקום אחד -
עשתה הממשלה טעוה.

לעצם הענין: בניה שהממשלה תטיל סחר, ע"י
מכתב של שר האוצר, על נציב מס-הכנסה לא לגבות יותר מסים מכל הקיבוצים.
כעבור שלוש שנים יבואו לוועדה וידרשו אישור ריטרואקטיבי בטענה
שהממשלה הקלה על האזרח. כאן נתברר טעל לכל ספק שהממשלה, במסך תקופה
ממושכת, לא גבתה מס כפי שהיה מוטל עליה לעשות על סוגים ידועים של
אזרחים, ולא לגבי צירוף בלבד. דבר זה הביא בוודאי להכנסה נוספת של
אותם אזרחים, וזאת ללא ביסוס משפטי פורמלי. יש כיום אינפלציה מסוכנת
במתן הנחות מהמס.
אני חושב אפוא את הנושא הזה ראוי לדיון, והיות
והענין נמצא במסגרת סעיף 27, אני מציע לדון בו. עם זאת אני מציע לא
לדון בנושא עד שיוזמן שר האוצר שיטביר את הענין.

מר גפני:
אשר לצד החוקי, טועה חבר הכנסת רובין כשהוא
טוען שזה בניגוד לחוק. שר האוצר רשאי בהתאם
לחוק לתת פטור מס, מבלי להביא זאת לאישור ועדת הכספים. השר נהג אפוא
בהתאם לחוק. הנוהג הוא שהשר חייב לפרסם זאת ברשומות. אם יש בכך
ליקוי, אין זה מצד שר האוצר אלא מצד הפקידים העוסקים בכך. השר התם על
המכתב, ואנו היינו צריכים לדאוג לפרסום. עד שנת 1952 לא שמרו על הצד
הפורמלי הזה של הפרסום. מכיוון שאנו באים עכשיו לתקן ליקוי זה, אי-
אפשר לטעון בגד שר האוצר שפעל בניגוד לחוק.

אשר להנחה עצמה, יש כמה טפילים שהממשלה היתה
טעונית לתת להם זכויות יתרות כדי למשוך אותם: חברות נפט, חברת החולה
וכו'. הדבר מוגבל למספר מצומצם מאד של אנשים וכסויות סחורה. על הנוגעים
בדבר להגיש רשימה מפורטת, וסוקלים כמה דרוש להם לחודש. אין כל אפשרות
שאנשים אלה ימכרו את הסחורה הדרושה להם לקיומם ברחמי-החיים להם רגילים.

ישיבת ועדת הכספים
17.10.55

א.ב.

מר גפני:

אנו רוצים להביא בפני הוועדה הצעות טרחיות -
לכת בכיוון של ביטול הפטורים. אין אפוא אמת בדיבורים על הנטייה
הקיימת כאילו להרחבת הפטורים.

א. בקר:

במידה שהדבר נוגע לצד התחוקתי - אין זה
ענין של ויכוח. אם החוק מפניק סמכות לשר
האוצר לפטור ללא אישור של ועדת הכספים - הוא יכול לעשות זאת. אינני
מציע להעלות כאן את הבעיה של צמצום סמכויותיו של השר, אבל כדאי
היה להחליף בוועדה דברים בנוכחותו של השר בכל השאלות הקשורות בפטור.

ג. שוקן:

מר גפני אמר שעד עכשיו לא נהגו בקפדנות
בענין פרסום הפטורים, כלומר: כיום אין עוד
סקרים שניתנו פטורים ולא נתפרטמו בדשומות.

מר גפני:

עברנו על כל הליקויים, ופרסמנו הכל.

ג. שוקן:

אולי אפשר היה להביא לידיעת חברי ועדת
הכספים מה הן כמות המזונות, הטבק והמשקאות
שהובאו לפי הפטור, ומה הוא מספר העובדים שנהנו ממנו?

מר גפני:

אני סוכן להביא את המספרים.

י. צור:

אינני מציע להגביל את שר האוצר בענין קביעת
הפטור. אבל יש להקפיד על פרסום הצווים, כדי
שתהיה אפשרות לערער.

מר קיטרון:

אני חולק על כך. במידה שיש פטור - אין צורך
בדיון בוועדה. בתיקון שנתקבל ע"י הוועדה
נאמר בפירוש שכל הגדלה או הטלה נוספת של מכס זקוקה לאישור. אבל אין
דיון במסגרת החוק הזה על פטור והקלה.

מר בזק:

בעת הדיון נתקבלה הצעת הוועדה לפיה יטלח
שר האוצר לוועדה גם את הצווים המפחיתים את
המכס.

ח. רובין:

לא היה כל בסיס חוקי לטתן ההנחה, כי האמת
היא שמה שלא פורסם - אינו קיים. עתה בא שר
האוצר ומשחרר ריטרואקטיבית, לכך אין לו כל סמכות, אפילו באישור ועדת
הכספים אין השר יכול לעשות זאת. זאת אפשר לעשות רק בדרך של חקיקה.
גם אם מבקר המדינה לא העיר על כך אין הדבר נעשה חוקי.

היו"ר י. גורי:

אשר לשאלה שנשאלה כאן מקודם - נתקבלה תשובה
ממשרד המסחר שמחיר הסוכר הוא 600 ל"י לטון,
ואפשר לגשת אפוא להצבעה על הצו מספר 25.

ח. רובין:

אני חוזר על הצעתי למחוק פרט 181ב.

הרחלש: 1. לדחות את הצעתו של חבר הכנסת רובין;

2. לאשר את הצו מס' 25.

זכות הסתייגות: לחבר הכנסת י. בדר;
לחבר הכנסת ח. רובין;
לחבר הכנסת י. צור.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
17.10.55

מר קיטרון:

אי-ההבנה נובעת מניסוח ההחלטה של הכנסת. במקום הנוסח הסונה לפני הוועדה, צריך היה להיות: "בהתאם לסעיף 2א' לחוק מסי מכס ובלו... מחלטה הכנסת לאשר את כל ההוראות שבצו המכס והפטור מס'... במידה שאותן הוראות מגדילות מס מכס או מסילות מס על סחורה שהיתה פטורה מס'... אך יחד עם זאת, העובדה שנוסח ההחלטה אינו מנוסח בדיוקנות אינה משנה את הטוב החוקי כפי שהוא מתבטא בסעיף 2א' לחוק. אין עכשיו עוד כל מקום לדבר על אישור צוים. יש אישור של הוראות שבצו, ורק של אותן הוראות המגדילות או מסילות מכס על סחורה שהיתה פטורה מס'... יש אפוא להצביע על ההוראות ולא על הצו, וכן להימנע מהצבעה על הוראות המפחיתות את המכס. הוועדה יכולה עוד לשנות את ההחלטה, כי הכנסת עדיין לא אישרה זאת.

י. בדר:

אני מתפלא מאד לשמוע שהאוצר, מבלי לפרט צו, בותן כל מיני הקלות ופטורים על דעת עצמו. ברור שזה בניגוד לחוק. מתן הפטור בדיעבד אף הוא בניגוד לחוק. ואין זאת רק זכותנו, אלא חובתנו היא לדון בדברים שנעשו בניגוד לחוק.

אני מציע בראש וראשונה לשמוע את דעתו של מבקר המדינה בענין זה. כי שר האוצר יכול לתת לכל דיפלומט מכיסו הפרטי מה שהוא רוצה - אבל לא מכיסה של המדינה.

אני מתפלא גם על הנוסח שמציע מר קיטרון. אני מבין אילו היה מציע לאשר הוראה זו או אחרת, ספורשת. אבל לא ייתכן לאשר צו "עד כמה שהוא כולל הגדלת מכס". מי יחליט בסופו של דבר אם זוהי הגדלה או הקטנה? כי הענין איננו רק ענין של סכומים, אלא של פירוש מסובך מאד. לא ייתכן לאשר חוק "עד כמה ש..." ורע מאד אם נהגו כך בעבר.

בענין הסוכר היו שתי הגדרות. האחת גבוהה והשנייה נמוכה. עכשיו איחדו זאת ועשו מטוּע. מצד אחד, אפוא, הגדילו, ומצד שני הקטינו. כיצד אפשר לדעת את המסב לאמיתות?

אם הענין הוא ענין של הוראות - אני מסכים שידברו על כל הוראה והחאה לחוד, ויחליטו על כל הוראה לחוד אם היא הגדלה או לא.

היו"ר י. גור:

מר קיטרון ביקש ממני להפנות את תשומת-לבה של הוועדה לנוסח שנוקטים בו כבר בטשך שנים בענין צווי מכס ובלו: "...במידה שאותו צו הגדיל מס ממסי מכס". זוהי אפוא חזרה מדוייקת על נוסח החוק.

ק. לון:

בענין הנוסח אני מסכים עם מר קיטרון. רציתי רק להעיר שהשאלה עליה הסתייג חבר הכנסת רובין היא שאלה של הגדלת המכס, והוא יכול אפוא להסתייג מהפרט.

היו"ר י. גור:

אני מסכים לנוסח שהציע מר קיטרון, אבל אני הייתי כותב במקום המלים: "במידה שכתוצאה..." - "במידה שאותן הוראות כרוכה בהן הגדלה מכס או הטלת מכס..." וכו'. הפיסקה תיקרא אפוא: "בהתאם לסעיף 2א' לחוק מסי מכס ובלו, שינוי תעריף, תש"ט-1949, מחליטה הסתת לאשר את כל ההוראות בצו תעריף המכס והפטור מס' 27, תש"ו-1955, שפורטם בקובץ התקנות... מיום... מס'... עסו... שכתוצאה מאותן הוראות סוגדל מכס או סוטל מכס על סחורה שהיתה פטורה מס'...".

החלטה: 1. לאשר את הנוסח כפי שהוקרא ע"י היו"ר.

2. לאשר את הצו מס' 27.

הסתייגות: לחבר הכנסת י. בדר.